

man — deri giver jeg den ærede sidste Taler Ret — ligesaa godt ordne først som sidst. Jeg slutter altsaa med at sige, at jeg har en meget stor Tvivl — og jeg frygter for, at denne Tvivl ikke vil blive løst — om det er rigtigt at gaa ind paa selve Principet, men selv om jeg maatte kunne gaa ind derpaa, tror jeg, at der er adskillige Enkeltheder, der ikke ere rigtige, og navnlig maa jeg mene, at Tiden er kommen til, at vi faae en anden Udvælsesmaade af Byrden. Lillige maa jeg mene, at det endnu er vigtigere at faae en Anstalt for de af mig omtalte ulykkelige Individuer, som slet ikke have noget Sted, hvor de kunne anbringes. Naar det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) opfattede det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Ingerslev), som om han havde sagt, at det var en Anstalt af ringere Bestaaffenhed, der her var Tale om, saa er det vist ikke rigtigt; Meningen var sikkert den, at der her var Tale om en Anstalt af en anden Grad og Art, og det er jo dog rigtigt, idet der det ene Sted er Tale om Helbredelige og det andet om Uhelbredelige. Dermed er jo ikke sagt, at disse skulle forpleies eller bespises ringere end hine. Det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds yttrede endvidere, at det var at kaste en Skygge paa Sundhedskollegiet, naar man ikke mente, at det, her foreligger, var rigtigt, men efter hvad jeg har oplyst, tror jeg ikke, det kan kaldes at kaste en Skygge, thi er der Noget, som har udtalt Tvivl, er det netop Sundhedskollegiet selv. Det ærede Medlem endte med at sige, at han ganske kunde slutte sig til Regjeringen. Ja, naar jeg havde samme Sikkerhed som han i dette Forhold, vilde jeg, hvad Principet angaar, ogsaa kunne gjøre det, men dog kun under Forudsætningen af, at de af mig nævnte Enkeltheder bleve rettede.

Fønger: Ja, det er en Sag, som det er en sand Fornøielse at deltage i Forhandlingen om for enhver varm Ven af de Sindsfyges gode Behandling her i Landet, thi alle de Talere, der have havt Ordet, have udtalt sig saa velvillig for denne hele Sag og saa anerkjendende om Nødvendigheden af at gjøre det, som i enhver Henseende er nyttigt og det mest Passende, at det maa glæde alle Sagens Venner at høre det. Endnu i een Henseende have de faldne Ytringer i høi Grad tiltalt mig, nemlig ved den Amerkjendelse, som der igjennem forskjellige Taleres Foredrag er ydet de Bestræbelser, som her i Landet i de sidste 25 Aar have været rettede paa en Forbedring i Behandlingen af de Sindsfyge. Thi uagtet jeg nok tror, at det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (N. Jensen) gif noget vel vidt i sin Dom over Tilstanden forinden 1849, idet vi den Gang dog ikke vare saa aldeles blottede for Anstalter til de Sindsfyge, som han syntes at antage, maa det dog erkjendes, at Tilstanden inden dette Tidspunkt ingenlunde var til-

fredsstillende, men derefter har den høvet sig til et Standpunkt, som man vistnok tør se paa med meget stor Tilfredshed, og hvorfor jeg tror, at Vren i en aldeles væsentlig Grad maa tilskrives de Mænd, der fornemmelig som Læger have virket for de Sindsfyges Behandling. Men dernæst maa den ogsaa tilskrives Justitsministeriets Styrelse og den Smødekommun fra Rigsdagens Side, som usfravigelig er viist dette Anliggende. Der er nu af enkelte Talere udtalt en Frygt, som jeg netop paa Grund af denne Stemning finder saare forklarlig, nemlig at det Skridt, her er foreslaaet — som jeg tilstaa, at jeg anser for heldigt — ligesom skulde betegne et Vendepunkt i de humane Bestræbelser, der hidtil ere viste for de Sindsfyges gode Behandling, hvorved man gif fra en mere fuldkommen Forjarg til en mindre fuldkommen. Dersom dette var Tilfældet, eller jeg kunde erkjende det for at være Tilfældet, kunde jeg aldrig sympatijere med dette Skridt, men det er netop, fordi det er min Overbevisning, at det ikke er Tilfældet, at jeg vil tillade mig at klare mit Standpunkt. Det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Ingerslev) fremdrog et System for Ordningen af en Sindsfygeanstalt, som i sin Tid har været meget under Debat, nemlig den saakaldte relative Forening af Anstalter for Helbredelige og Uhelbredelige i Modsetning til Adskillelsen mellem Anstalter for Helbredelige og Uhelbredelige. Han omtalte, at af disse to Systemer havde det for Foreningen vundet Overhaand og havde været erkjendt for det bedste, og han saae i det foreliggende Forslag en Afvigelse fra denne Grundsetning; men jeg tror ikke, at det ærede Medlem har saa fuldkendig Ret i sin Betragtning heraf. Sagen er nemlig den, at naar man har virket saa stærkt for den relative Forening af Anstalterne for Helbredelige og de saakaldte Uhelbredelige, saa har det væsentlig beroet paa — hvad der af flere ærede Medlemmer er fremhævet — den store Vanstuelighed, som der i mange Tilfælde er ved at skjelne mellem dem, der ere helbredelige, og dem, som ere uhelbredelige, og at man altsaa i alle saadanne Tilfælde, hvor det efter den Erfaring, man hidtil har haft, maa siges, at en Mulighed for Helbedelse endnu er tilstede — og ved Mulighed forstaaer jeg her menneskelig talt Mulighed — maa være i yderste Grad betænkelig ved at flytte Patienter til Anstalter, som ere bestemte kun for Uhelbredelige. Det er meget rigtigt, at de Grunde, som det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) nylig nævnte, og som ere omtalte i Sundhedskollegiets Betænkning fra ijsor, have været Grundene til, at vi her have besluttet os for at udvide de to Anstalter, som fra Begyndelsen af kun vare bestemte til Kuranstalter, og det Samme har Kjøbenhavns Kommune gjort med Hensyn til sin Anstalt. Nu maa det imidlertid erindres, at der ved Siden af disse Syge,